

AR PPP PROJEKTU REALIZĀCIJAS IZPĒTI SAISTĪTĀS IZGLĪTĪBAS NOZARES APAKŠNOZARES

Izglītības nozarē pētāmās apakšnozares var klasificēt, balstoties uz Latvijā apstiprinātās¹ izglītības sistēmas izglītības līmeņiem – **pirmsskolas mācību iestādes, vispārīgās un specializētās skolas, augstskolas un, atbilstoši izglītības ministrijas funkcijām - sporta iestādes.**

- **Pirmsskolas izglītības mācību iestādes.** Pirmsskolas izglītību Latvijā nodrošina divu veidu iestādes – bērnudārzi vai vispārējās izglītības iestādes (sākumskolas). Pirmsskolas izglītības programmas apgūst bērni līdz 5-6 gadu vecumam. Pirmsskolas izglītības pamatmērķis ir sekmēt bērna vispārējo attīstību un gatavību uzsākt sākumskolas posmu pamatizglītībā. Piecādīgo un sešgadīgo bērnu pirmsskolas sagatavošana pamatizglītības ieguves uzsākšanai ir obligāta².
- **Vispārīgās un specializētās izglītības iestādes.** Saskaņā ar Izglītības likumu, vispārējās un specializētās izglītības iestādes var klasificēt vairākās kategorijās, atkarībā no to specializācijas un iegūstamās izglītības līmeņa, skatīt tabulu nr.18.

TABULA NR.1: VISPĀRĒJO UN SPECIALIZĒTO IZGLĪTĪBAS IESTĀŽU KLASIFIKĀCIJA

IZGLĪTĪBAS IESTĀDE	IZGLĪTĪBAS SATURS
Sākumskola – vispārējā izglītība	1. – 4. klases izglītība, jeb daļēja pamatizglītība
Pamatskola – vispārējā izglītība	1. – 9. klases izglītība, jeb pamatizglītība
Vidusskola – vispārējā izglītība	1. – 12. klases izglītība, jeb pamatizglītība un vidējā izglītība
Ģimnāzija – vispārējā izglītība	7. – 12. klases izglītība, jeb vidējā izglītība un daļa no pamatizglītības
Speciālā izglītības iestāde, vakara (maiņu) skola, internātskola	1. – 9. klases izglītība, jeb pamatizglītība (pilna vai daļēja)
Arodskola – speciālā izglītība	1. – 9. klases izglītība, jeb pamatizglītība (pilna vai daļēja)

- **Sporta iestādes – halles, sporta bāzes u.tml.** Sporta iestāžu nodrošināšana saistībā ar obligāto izglītību ir pašvaldības pienākums, līdz ar to ir aktuāli nodrošināt sporta zāles izglītības iestādēs (bērnudārzos, skolās un augstskolās). Sporta infrastruktūras nodrošināšana var notikt izglītības iestāžu ietvaros, kā arī veidojot atsevišķas sporta bāzes.
- **Augstskolas.** Tā kā augstskolas saņem studiju maksas no studentiem, tās atšķiras no pārējās izglītības infrastruktūras, jo to darbības nodrošināšanai ir nepieciešama salīdzinoši mazāka valsts līdzfinansējuma intensitāte, turklāt jāatzīmē, ka Latvijā nozīmīgu lomu spēlē privātā sektora augstskolas. Taču, ņemot vērā nepieciešamību palielināt augstskolu konkurētspēju, arī augstskolu sektorā ir iespējama PPP modeļu izmantošana.

Izglītības nozare tiek vadīta divos līmeņos – izglītības sistēmu, tās tiesisko regulējumu, struktūru, iestāžu skaitu, izglītības saturu, atbildīgās un kontroles institūcijas nosaka IZM. Savukārt pašas izglītības iestādes atrodas noteiktas pašvaldības teritorijā un pārziņā. Finansējums izglītības nozarē (pirmsskolas, sākumskolas, pamatskolas, vidusskolas) ir duāls – to veido gan pašvaldību, gan valsts budžeta finansējums:

- par valsts budžeta līdzekļiem tiek veidotas un uzturētas valsts izglītības iestādes (infrastruktūra), kā arī tiek finansētas valsts un pašvaldību izglītību iestāžu pedagogu algas;

¹ http://izm.izm.gov.lv/nozares-politika/izglitiba.html#izglitibas_sistema

² http://izm.izm.gov.lv/nozares-politika/izglitiba.html#izglitibas_sistema

- par pašvaldību budžeta līdzekļiem tiek veidotas un uzturētas pašvaldības izglītības iestādes (infrastruktūra).

Atšķirīga situācija ir ar valsts augstskolām, jo augstskolas ir IZM pārziņā un tās tiek finansētas no valsts budžeta.

Neatkarīgi no izglītības iestādes līmeņa gandrīz visās izglītības iestādēs papildus valsts vai pašvaldības finansējumam tiek piesaistīti privātpersonu maksājumi (augstskolās studiju maksa, pirmsskolas un vidējās izglītības iestādēs maksa par dažādiem pulciņiem, ēdināšanu utml.), kā arī juridisko personu atbalsta ziedojumi, dalība dažādos finanšu piesaistes projektos (Leonardo da Vinci, Ietvarprogrammas, Erasmus u.c.). Taču, kā liecina *Izglītības un zinātnes investīciju programma 2005.-2009.gadam*, izglītības sistēmas veiksmīgai funkcionēšanai tik tālu, cik tas ir saistīts ar izglītības iestāžu darbībai nepieciešamās infrastruktūras uzturēšanu vai izveidošanu, prioritāro uzlabojumu novērtētās izmaksas ir apmēram LVL 150 000 000,-, kas ir 30 reizes vairāk, nekā gada laikā tiek investēts izglītības infrastruktūras attīstībā no valsts un pašvaldību budžetiem³.

³ Izglītības un zinātnes investīciju programma 2005.-2009. gadam